

Οι «selfies» του Ποταμιού με την ακροδεξιά και οι μεταναστευτικές ροές.

Του Κωνσταντίνου Μυλωνά

Σε επίκαιρη ερώτηση προς τον πρωθυπουργό ο αρχηγός του Ποταμιού ζητά από την κυβέρνηση να λάβει άμεσα μέτρα για να διαχειριστεί το φαινόμενο της εισροής μεταναστών στα νησιά του Β. Αιγαίου, ώστε να μην πληγεί η τουριστική λειτουργία, προτείνοντας κυρίως την ενίσχυση των αντίστοιχων υπηρεσιών. Θα μπορούσε να πει κανείς πως δεν υπάρχει κάτι μεμπτό έως εδώ, αν και η επίκληση της τουριστικής περιόδου είναι απλά ένα φανταχτερό επιχείρημα δεξιάς μικροαστικής κοπής και όψιμης επίδειξης ενδιαφέροντος στα τοπικά προβλήματα, διότι οι αντιφατικές, αλλοπρόσαλλες και προσβλητικές –και, μέχρι στιγμής, δεκάδες- δηλώσεις στελεχών, βουλευτών και του ίδιου του αρχηγού του Ποταμιού, δεν αποκαλύπτουν ένα κόμμα που έχει συγκεκριμένη στόχευση, σχέδιο και πολιτική ταυτότητα ή γραμμή στο συγκεκριμένο ζήτημα. Τουναντίον, το Ποτάμι από την fast track γέννησή του μέχρι σήμερα, και στην περίπτωση του μεταναστευτικού, λειτουργεί σαν μια πολιτική τσόντα η οποία προβάλλεται από τα ΜΜΕ με την λογική ενός υποβολιμαίου διαφημιστικού μηνύματος, το οποίο στόχο έχει να προσαρμόσει το εκάστοτε ζήτημα και τις λύσεις του μέσα σε ένα ασφυκτικό πλαίσιο συγκεκριμένων τεχνοκρατικών επιλογών.

Αν μελετήσει κανείς λίγο τις κατά καιρούς δηλώσεις θα εκπλαγεί από την επικίνδυνη προχειρότητα και την ευκολία με την οποία εκστομίζονται θέσεις που δεν είναι κομμάτι κάποιου προγράμματος και σχεδίου, ούτε πηγάζουν από τις αποφάσεις κάποιου συνεδρίου. Το Ποτάμι, εξάλλου, δημιουργήθηκε ακριβώς για αυτό το λόγο: για να συσκοτίζει την πραγματικότητα, να απονευρώνει τις καταστάσεις, να απορροφά κοινωνικούς κραδασμούς και αντιδράσεις. Η αντιδημοκρατική του λειτουργία, η απουσία πραγματικής οργανωτικής δομής στο εσωτερικό του -προς όφελος του αρχηγού του- και η έλλειψη κοινωνικών αναφορών το καθιστούν ένα εξ ολοκλήρου μιντιακό δημιούργημα, ώστε να είναι εύκολα διαχειρίσιμο από το σύστημα της διαπλοκής. Το ίδιο μάλιστα περηφανεύεται πως πρόκειται για ένα μεταμνημονιακό μετα-κόμμα που δεν έχει καμιά σχέση με τα αποτυχημένα κόμματα του παρελθόντος, ερχόμενο να προσφέρει καινούργιες λύσεις μακριά από ξεπερασμένες ιδεολογίες και αγκυλώσεις σε σημείο που η αντικομματική και αντικοινοβουλευτική του ρητορεία φλερτάρει επικίνδυνα με έναν ιδιότυπο τεχνοκρατικό φασισμό. Υπό αυτό το πρίσμα πρόκειται για ένα κόμμα «προσομοιωτικό» που έχει υποκαταστήσει τις παραδοσιακές λειτουργίες ενός κόμματος, επιστρατεύοντας λογικές αρχών επικοινωνίας, management, διαφήμισης και τηλεόρασης. Σε αυτή την λογική βλέπουμε για πρώτη φορά έναν αρχηγό κόμματος να έχει μεταφέρει αυτούσια την τηλεοπτική του εικόνα, ως διάσημου πρώην τηλεοπτικού αστέρα, στην Βουλή και στον δημόσιο λόγο, πράγμα που φιλοτεχνείται επιμελώς από τα media που το στηρίζουν και στηρίζονται από αυτόν. Το θεατρικό είδος της επιθεώρησης επανακάμπτει με έναν αρχηγό κόμματος, ο οποίος με ναρκισσιστικό ύφος μεγάλου σωτήρα βγάζει selfie με τους πρόσφυγες στην Μυτιλήνη, φωτογραφίζεται «επιμελώς περίλυπος» στα ερείπια κτιρίου εφημερίδας χτυπημένης από τρομοκρατική ενέργεια, ενώ φωτογραφίζεται να μαζεύει σκουπίδια σε παραλία, θέλοντας «να φωνάξει» για τις περιβαλλοντικές του ευαισθησίες, οι οποίες περιορίζονται στην συλλογή αποσιγάρων και τσιχλών, στα πρότυπα του ΣΚΑΙ. Αντιθέτως, σε έργα που έχουν προκαλέσει πολύμηνες διαμαρτυρίες και έντονους αγώνες τοπικών κοινωνιών, όπως αυτές ενάντια στην περιβαλλοντική καταστροφή της εξόρυξης στις Σκουριές, «ο Σταύρος» δεν θεωρεί πως αξίζει να τοποθετηθεί η έστω να βγάλει μια σκεπτόμενη selfie.

Στο πλαίσιο των αποσπασματικών αλλοπρόσαλλων δηλώσεων του Ποταμιού σχετικά με το μεταναστευτικό διαβάσαμε πέρσι στο «μανιφέστο» -σε ένα από τα πρώτα κείμενα του Ποταμιού- το εξής: «Να δούμε τα κοινωνικά προβλήματα με τη λογική, χωρίς δογματισμούς και αγκυλώσεις. Μετανάστες, ναρκωτικά, σκουπίδια. {...} Οι μετανάστες δεν είναι κακοί, αλλά ούτε χωράνε όλοι».

Μέσα από τέτοιες εκφασισμένες και απλουστευμένες θεωρήσεις και ερμηνείες των γεγονότων το Ποτάμι προσπαθεί να απευθυνθεί, όπως προαναφέρθηκε, στο μέσο συντηρητικό απολιτικό αναποφάσιστο (και σε μεγάλο ποσοστό σχετικώς άνετο οικονομικά) ακροατήριο που αναζητά έναν πολιτικό χώρο που θα του κλείνει το μάτι διαβεβαιώνοντας το πως θα παλέψει για έναν και μόνο σκοπό: να μην διακυβευθεί τίποτα από τα κεκτημένα των τάξεων που δεν επλήγησαν τόσο πολύ από την κρίση. Έτσι, το Ποτάμι προσαρμόζεται αλλάζοντας κάθε φορά προβιά, ανάλογα με το ακροατήριο το οποίο έχει απέναντί του δημιουργώντας ένα συνονθύλευμα προκάτ απόψεων που εξυπηρετούν και εκφράζουν την συγκυρία της στιγμής. Απόψεις επιβαλλόμενες από τα κλειστά γραφεία των ελίτ της διαπλοκής, εκπορευόμενες από τα συμφέροντα τους και μόνο, χωρίς να εκφράζεται ούτε κατ ελάχιστο κάποιο αίτημα οποιασδήποτε συλλογικότητας.

Τον Οκτώβρη του 2014 ο αρχηγός «Σταύρος» υιοθετώντας στυγνή ακροδεξιά ατζέντα, απευθυνόμενος σε κατοίκους του Αγίου Παντελεήμονα Αχαρνών διαλαλούσε τις εξής ανθρωπιστικές και ευρωπαϊζουσες προτάσεις, παραδίδοντας μαθήματα στα επικοινωνιακά στρατηγεία της Χρυσής Αυγής και του Εθνικού Μετώπου της Λεπέν: «Δεχόμαστε νόμιμους μετανάστες ανάλογα με τις ανάγκες που έχουμε σε δουλειές. Και φεύγουν όταν τελειώσει η δουλειά τους. [...]

Κάθε γειτονιά πρέπει να έχει όσους μετανάστες μπορεί να αντέξει. [...]

Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να βάζει κανόνες για το πόσοι μετανάστες μπορούν να ζουν σε μια περιοχή και σε συνεργασία με το κράτος να ελέγχει πόσοι μένουν σε κάθε διαμέρισμα και υπό ποιες συνθήκες. [...] Οι πρόσφυγες που θέλουν να μείνουν στην Ελλάδα πρέπει να μιλάνε τη γλώσσα μας και να αποδέχονται τις ευρωπαϊκές αξίες».

Επικοινωνιακά προπαγανδίστικα σλόγκαν που μεταφυτεύουν και ενσπείρουν στοιχεία ακροδεξιάς ατζέντας ακόμα και στον λεγόμενο –κατ' επίφασιν, έστω- κεντροαριστερό χώρο που συγκαλύπτουν τα πραγματικά αίτια και κατασυκοφαντούν τις βιώσιμες λύσεις που θα μπορούσαν να προκύψουν για την διευθέτηση του προβλήματος. Να σημειωθεί πως η επίσκεψη αυτή συνοδεύτηκε από σφοδρή επίθεση του τομέα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΠΑΣΟΚ, κατηγορώντας τον «Σταύρο» για ακροδεξιά ρητορική και άγνοια του θεσμικού πλαισίου μετανάστευσης.

Ύστερα από τον απόηχο αυτής της επίσκεψης έγινε φανερό πως «ο Σταύρος» έκανε μια κωλοτούμπα και επέλεξε μια πιο μετριοπαθή στάση, αποφασίζοντας να ψελλίζει από κει και ύστερα μόνο γενικότητες περί δικαιωμάτων, ενώ ανακοίνωσε μετά τυμπανοκρουσιών κάτι δεκαλόγους με αυτονόητες προτάσεις, συνθετικής σκέψης επιπέδου «Μικρών εξερευνητών», βγάζοντας παράλληλα πολλές σέλφι με μετανάστες, κρατώντας τους το χέρι μέσα από τον φράχτη του Έβρου. Παράλληλα, ενώ διατυμπάνιζε μέχρι σήμερα πως θα ψήφιζε το νομοσχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για την ιθαγένεια, τελικά εκδήλωσε επιφυλάξεις ζητώντας να αποδίδεται η ιθαγένεια με την ολοκλήρωση του Δημοτικού και όχι με την εγγραφή, πράγμα αναμενόμενο μιας και η απόλυτη ταύτιση ακόμα και σε ένα θέμα με τον «ακροαριστερό» ΣΥΡΙΖΑ θα προσλάμβανε αρνητική χροιά στην συνείδηση του συντηρητικού ακροατηρίου του. Ευτυχώς, η προοδευτική έκπληξη προήλθε από τους ANEL που -κατηγορούνται ως γραφικοί ψεκασμένοι και αντιευρωπαϊστές από το Ποτάμι- οι οποίοι

υπερψήφισαν επί της αρχής το νομοσχέδιο ως έχει.

Ασφαλώς, δεν προκύπτει καμιά διάθεση του Σταύρου να θέσει την Ευρώπη (και μαζί τους φίλους που δημιούργησε πρόσφατα όπως τον Σουλτς) προ των ευθυνών της, αμφισβητώντας την αποδοτικότητα και τη λειτουργία της Συμφωνίας του Δουβλίνο, αφού αυτή άλλωστε υπεγράφη από τον μέντορά του, Κώστα Σημίτη. Η πεπαλαιωμένου τύπου ευρωλαγνεία και εθελοδοουλία του Ποταμιού δεν του επιτρέπουν την αμφισβήτηση των χειρισμών της Ευρώπης, ενώ ο ίδιος προτιμά να μιλά αποκλειστικά για την συμμόρφωση της Τουρκίας απέναντι στους Ευρωπαϊκούς κανόνες. Παράλληλα, η γυαλιστερή ακροδεξιά ρητορική δεν λείπει ποτέ από την φαρέτρα του Ποταμιού. Πριν λίγες μέρες ο νέος βουλευτής Νίκος Ορφανός δήλωσε με περίσσιο θράσος πως «δεν μπορεί να εξαρτάται η εισροή (προσφύγων) από το πώς πηγαίνουν οι εμπόλεμες ζώνες», προκαλώντας αντιδράσεις στα social media. Ας περιοριστούμε, καλύτερα, στο να σχολιάσουμε απλώς πως ο βουλευτής έχει άγνοια του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της ίδιας ΕΕ, που τόσο υποτίθεται πως υπερασπίζεται.

Μέσω των χειρισμών της υφυπουργού μετανάστευσης Τ. Χριστοδουλοπούλου τέθηκαν προς ενημέρωση της κοινής γνώμης για πρώτη φορά, μετά από μια μακρά περίοδο αδίστακτης ψηφοθηρικής σπέκουλας, τα ζητήματα που αφορούν την ιθαγένεια, τους πρόσφυγες, το άσυλο και την εκμεταλλευτική διακίνηση με βάση επιστημονικά εργαλεία και συγκριτικά παραδείγματα. Σημαντικό ποσοστό της ελληνικής κοινής γνώμης για μεγάλο χρονικό διάστημα αδυνατούσε να κατανοήσει ακόμα και την διαφορά του πρόσφυγα με τον οικονομικό μετανάστη, ενώ αναμασούσε πολλές φορές ακρότητες που διαδίδονταν σε όλο το φάσμα της Δεξιάς περί απόδοσης ιθαγένειας από τον ΣΥΡΙΖΑ αδιακρίτως σε όλους τους μετανάστες, χωρίς όρια και κριτήρια με την άνοδό του στην εξουσία.

Παράλληλα, γίνεται καταγέλαστος ο «Σταύρος» όταν κατηγορεί στην επερώτηση του Ποταμιού τον ΣΥΡΙΖΑ πως αποδυναμώνει τις υπηρεσίες διευθέτησης των μεταναστευτικών ροών. Καταρχάς, είναι πολύ ενδιαφέρον (και δείχνει μια κάποια πρόοδο) και πρωτόγνωρο το γεγονός πως ο «Σταυρος» δείχνει ενδιαφέρον για την απρόσκοπτη λειτουργία κάποιας δημόσιας υπηρεσίας χωρίς να ζητά το κλείσιμο της, χωρίς να την αμαυρώνει και να τη συκοφαντεί, χωρίς να ζητά την ιδιωτικοποίησή της. Καλό θα ήταν, πάντως, να ενημερωθεί πως αυτές τις μέρες εκδόθηκε η προκήρυξη πρόσληψης 37 εξειδικευμένων υπαλλήλων για την κάλυψη αναγκών της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών. Ελπίζω, βέβαια, να μην ζητήσει την αποψίλωσή της για τις ανάγκες «επίτευξης συμφωνίας» μετά την λήξη της τουριστικής περιόδου...